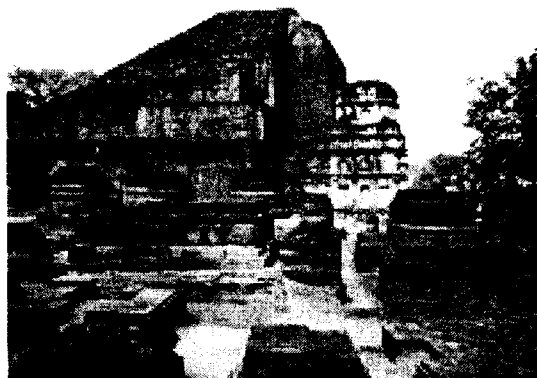

Ю.Ю. Завгородній

ГЛОБАЛЬНЕ БУДДІЙСЬКЕ ЗІБРАННЯ

27–30 листопада 2011 р. у Нью-Делі на високому організаційному і представницькому рівні проходило Глобальне буддійське зібрання (Global Buddhist Congregation)¹.

Організаційний комітет заходу очолив Його Святість 102-й глава школи тибетського буддизму гелук Гаден Тріпа Різон

Ступа учня Будди Шаріпутри і рештки університету Наланда

Цетрул Рінпоче (His Holiness 102nd Gaden Tripa Rinzong Setrul Rinpoche). Генеральним секретарем організаційного комітету був преподобний лама Лобзан (Ven. Lama Lobzang), президент місії Ашока (Asoka Mission), впливової буддійської організації, розташованої у Делі. До поважних патронів Глобального буддійського зібрання увійшли: Його Святість Сомдет Пхра Ньянсамвара Санггараджа (His Holiness Som-

Вшанування гори Грідха кута

det Phra Nyansamvara Sangharaja), Вищий Патріарх буддійської санггі Таїланду; Його Високоповажність Д.М. Джаяратне (His Excellence D.M. Jayaratne), прем'єр-міністр Шрі-Ланки; Його Високоповажність Лйончен Дзігме Йосер Тінлей (His Excellence Lyonchen Jigme Yoser Thinley), прем'єр-міністр Бутану; Його Високоповажність Сухбатаарин Батболд (His Excellence Sukhbataraa Batbold), прем'єр-міністр Монголії; Його Високоповажність доктор Каран Сінгг (His Excellence Dr. Karan Singh), відомий дослідник і дипломат, голова Індійської ради з культурних зв'язків (ICCR); Ачар'я С.Н. Гоенка (Acharya S.N. Goenka), ушлавлений майстер віпасана, медитації. Участь у роботі зібрання узяли представники з 46 країн світу, у тому числі й України.

Свою роботу Глобальне буддійське зібрання розпочало уранці 27 листопада почерговими молитвами буддійських ченців усіх трьох напрямків (тхеравади, магаяни, ваджраяни) і вітальними словами багатьох почесних гостей, серед яких були не тільки поважні буддійські ієрархи, а й державні діячі високого рангу з різних країн буддійського регіону.

Уранці 28 листопада розпочала роботу конференція, чільна складова Глобального буддійського зібрання, яка продовжила роботу і наступного дня². Усього працювало дев'ять секцій: “Навколишнє середовище і природний світ: буддійська відповідь”, “Засоби до існування і розвиток: буддизм у швидкоплинному світі” (партнерами обох секцій були Міжнародний фонд за добробут тварин і Фондація дикої природи), “Збереження і розвиток буддизму у швидкоплинному світі”, “Етика і цінності: контекст і тяглість”, “Буддизм і ментальне здоров'є: неспокій, депресія, відчуження”, “Буддизм, наука і технологія”, “Конфлікт і насилля: буддійська відповідь”, “Політика і суспільство: небайдужий до світу буддизм”, “Жінки і буддизм: рівність і урівноваженість”. У роботі конференції брали участь як відомі буддійські вчителі-монахи (напр., Ог'єн Трінлей Дорже, Геше Лхакдор, Сог'ял Рінпоче, Тхі Нхат Ту, Сан Вон), так і світські дослідники (напр., Г. Круглак, О. Берзін, А. Терент'єв) та громадські діячі (напр., Сідгартха Гаурі).

Перераховані назви секцій вказують, що організатори конференції вирішили зосередитись на дослідженні й осмисленні саме сучасних викликів, з якими доводиться стикатися буддизму, і намагалися знайти адекватні на них відповіді.

Паралельно з роботою секцій працювала робоча група з підготовки резолюції щодо проголошенню наміру створити Буддійську конфедерацію³. Цей факт не тільки вкотре засвідчив серйозність і перспективність намірів організаторів Глобального буддійського зібрання, а й підтвердив відповідність заходу своїй назві.

В останній день роботи Глобального буддійського зібрання відбулося ще кілька важливих і знакових подій. Зранку у меморіалі Магатма Ганді (Gandhi Smriti)⁴ пройшла релігійна церемонія за участю представників різних віросповідань (all-faith prayer meet), а дещо пізніше у парку ім. Дж. Неру було урочисто посаджено паростки дерева бодгі. В обох цих заходах брав участь Його Святість Далай-лама XIV, поява якого відразу ж викликала серед присутніх пошвавлення і піднесення. Після обіду роботу Глобального буддійського комітету завершила лекція Його Святості, в якій він вкотре продемонстрував свої блискучі здібності як оратора і як мислителя⁵.

1 грудня розпочалося чотириденне паломництво буддійськими святими місцями, знову-таки заплановане оргкомітетом Глобального буддійського зібрання, яке тривало до 4 грудня. Після перельоту з Делі до Варанасі паломники вирушили автобусом до Бодггаї (місця, де Будда Шак'ямуні досягнув Просвітлення). Окрім Бодггаї, також вдалося відвідати Наланду (найстаріший як буддійський, так і взагалі університет у світі), гору Гріддгакуту (місце, де Будда проповідував сутрициклу Праджняпараміти, Лотосу-сутру та інші священні тексти) і Сарнатх (місце, де Будда виголосив свою першу проповідь, повернувши колесо Дгарми)⁶.

Безпосереднє знайомство з буддійськими святинами (напр., у Сарнатху вдалося побачити шариру⁷ Будди і відому капітель часів імператора Ашоки, яку було обрано гербом незалежної Індії), набуті знання і переживання стали важливою складовою для кожного з учасників прощі. Тож друга, духовно-практична, частина Глобального буддійського зібрання підсилила роботу її першої, переважно інтелектуальної, частини.

Взагалі, тема дослідження і збереження святих буддійських місць і їхнього вшанування була однією з центральних і на

науковій конференції, і під час обговорення резолюції робочою групою.

Знайомство з Варанасі, священним місцем індуїзму, відбувалося в останній день паломництва, під час кількогодінної ранкової прогулянки на човні водами Гангі (найсвященнішої індуїстської річки). На власні очі вдалося побачити не тільки легендарні гґати (сходи до Гангі для обмивання), а й обрядове спалення небіжчика, більшість тіла якого було охоплено вогнем, і тільки ступні визирали, немовби німим докором, назовні. Поховальне вогнище оточували купи бруду й попелу, поруч індійці готували дрова для наступного небіжчика, а інші пропонували за окрему платню вприду наблизитися до поховального вогнища. Індуїстське ставлення до смерті як не до остаточної й однозначно трагедійної події у житті людини було очевидним, хоча і дуже непростим для сприйняття⁸.

По обіді 4 грудня паломники поступово почали залишати Варанасі. З їхнім відльотом Глобальне буддійське зібрання завершилося, ставши помітною подією у всесвітньому житті сучасної буддійської спільноти.

Однією з чарівних прикрас Глобального буддійського зібрання був неповторний колорит національного вбрання його світських учасників із країн і земель буддійського регіону: Бутану, Сиккіму, Ладакху та ін.

Як своєю кількістю, так і активністю на Глобальному буддійському зібранні помітно вирізнялася євразійська сангга монахів і мирян з України, Індії, Китаю, Молдови, Росії (Алтаю, Москви), Казахстану, Киргизстану і Швейцарії на чолі з буддійським монахом-учителем з Японії преподобним Дзюнсеєм Терасавою. Вони, зокрема, продемонстрували незвичний театралізований виступ "Космічне пророцтво Нової ери Глобального пробудження", в якому, спираючись на давню історію Центральної Азії скіфських часів, а також використовуючи сучасну національну культуру (одяг, музику і спів) Алтаю й Киргизстану, висловили ідею про прихід Нової ери Глобального пробудження, котра має розпочатися з території колишньої Кушанського царства, а також проінформували учасників зібрання про намір побудувати монументальну буддійську ступу в Україні під Луганськом.

Тож можна сподіватися, що більшість змістовних ідей, висловлених і почутих на Глобальному буддійському зібранні, таки буде втілено у найближчий перспективі, а відтак світ зможе краще дізнатися про

буддійську відповідь на вирішення тих питань, які аж надто гостро постали останнім часом перед людством з подачі західної цивілізації.

¹ Докладніше ознайомитися з роботою Глобального буддійського зібрання можна на сайті Ашока місії, головної виконавчої організації з підготовки і проведення заходу: <http://asokamission.in/event/global-buddhist-congregation-2011-new-delhi>

² Відкриття, закриття Глобального буддійського зібрання, як і робота конференції і робочої групи, проходили у найпрестижніших готелях Делі (Hotel the Lalit, the Park Hotel, Ashok Hotel). У цих же готелях проживали й учасники зібрання. Зауважу, що почував себе ніяково від, як на мене, надмірної розкоші, що панувала скрізь у готелях.

³ Мені пощастило узяти участь у кількох засіданнях групи. Пануюча на них атмосфера справжнього інтелектуального пошуку, дискусії і відкритості приголомшує вражала. Мимоволі згадувались українські реалії з дедалі зростаючою закритістю й імітацією. Див. цікавий і змістовний текст резолюції, розроблений робочою групою і прийнятий Глобальним буддійським зібранням: <http://asokamission.in/news/resolution-adopted-global-buddhist-congregation-2011-new-delhi> До певних термінологічних нововведень робочої групи можна віднести фразу «колективна мудрість усіх буддійських традицій» («the collective wisdom of all Buddhist traditions»). Незважаючи на те, що словосполучення «колективна мудрість» викликало жваве обговорення, під час якого лунали репліки та питання, зміст яких зводився до нерозуміння самого змісту даного словосполучення, його таки було включено до резолюції.

⁴ Це те місце, де М. Ганді було убито. Постать Ганді на Глобальному буддійському зібранні своєю популярністю поступалася хіба що Будді і Далай-ламі XIV.

⁵ За цією адресою: <http://asokamission.in/news> можна ознайомитися із записом повного тексту промови Його Святості на Глобальному буддійському зібранні. Взагалі, участь тибетських буддистів на чолі зі своїми лідерами у Глобальному буддійському зібранні (від появи самого задуму до завершення заходу) була чи не найактивнішою. На це, зокрема, звертала увагу й індійська преса [see, Saxena 2011, 25]. Можна припустити, що і проведення Глобального буддійського зібрання, і зусилля по створенню Буддійської конфедерації не в останню чергу пов'язані з постаттю Далай-лами XIV, який перестав бути головою тибетського уряду у вигнанні, а відтак більше зосередився на винятково буддійських справах.

⁶ Сьогодні, як і у давні часи, під час паломництва на прочан очікують несподівані випробування. Так, коли після вшанування гори Гріддгакути ми на автобусі у темряві поверталися до Бодггаї, було повністю розбите лобове скло кинутим камінням. У результаті кількогодінна автобусна подорож відбувалася без лобового скла. Після інциденту водій зупинився лише за двадцять хвилин, побоюючись нападу невідомих. Були висунуті різні версії того, що сталося. Або відбулося звичайне для вечірніх сільських доріг штату Бігар, одного з найперенаселеніших, найбідніших і найкримінальніших штатів Індії, хуліганство, або мала місце невдала спроба місцевих злочинців чи маоїстських угруповань пограбувати автобус з іноземцями.

⁷ Рештки Будди після кремації. Одна з найбільших святинь у буддизмі.

⁸ Священний город

Варанаси – город света,

Где игра идет со смертью.

Где мандиры стоят горой

Там, где Вечность течет рекой.

(4.12.2011, Варанасі)

ЛІТЕРАТУРА

Saxena Shobhan. Return of Buddha // Sunday Times of India. – New Delhi, 2011. – 4th Decem-ber. – P. 25.